

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Daniely Zemanové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci **žalobce: G.V.P.**, zast. Mgr. Umarem Switatem, advokátem se sídlem Dědinova 2011/19, Praha 4, adresa pro doručování: V Tůních 11, Praha 2, proti **žalovanému: Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2012, č. j. OAM-149/ZA-ZA06-ZA14-2012, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 18. 12. 2012, č. j. 63 Az 8/2012 - 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 6. 2012, č. j. OAM-149/ZA-ZA06-ZA14-2012. Tímto rozhodnutím žalovaný neudělil stěžovateli mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění platném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o azylu“).

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS (všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), v němž vyložil neurčitý právní pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“. Znaký tohoto pojmu jsou naplněny v případě „rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec

konkrétního případu“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přípustná v následujících typových případech:

1. Kasační stížnost se dotýká *právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu.*
2. Kasační stížnost se týká *právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně.* Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu.
3. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit *judikatorní odklon*, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně.
4. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno *zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.*

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud:

- a) Krajský soud ve svém rozhodnutí *nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu* a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu.
- b) Krajský soud *v jednotlivém případě hrubě pochybil* při výkladu hmotného či procesního práva.

Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje – v mezích kritérií přijatelnosti – v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatel podřadil důvody uplatněné v kasační stížnosti pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Je přesvědčen, že se správní orgán řádně nezabýval meritem věci, jestliže nepřihlédl ke špatné politické a humanitární situaci ve Vietnamu, která je obecně a mediálně známá, k problémům tamního obyvatelstva jako jsou extrémní chudoba, špatná bezpečnost situace a neschopnost státních orgánů tyto problémy řešit a chránit obyvatelstvo. Dle stěžovatele jsou tak vedle důvodů pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu dány i důvody humanitární, tedy důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 14 zákona, případně doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu.

Žalovaný dle stěžovatele neshromáždil poznatky o zemi jeho původu z nezávislých zdrojů, jako závěry použil pouze poznatky a zprávy ze závislých stran, které podporují jeho závěry.

pokračování

Žalovaný ani krajský soud se dle stěžovatele nevypořádaly s jeho tvrzením o obavě z pronásledování v případě návratu do země původu a zařazením na zvláštní seznam, jeho členstvím ve straně Viet Tan a dále se skutečností, že má na území České republiky pevné rodinné vazby.

Na závěr stěžovatel poukázal na procesní pochybení soudu spočívající v nepřítomnosti právního zástupce stěžovatele při jednání u soudu dne 18. 12. 2012, ačkoli právní zástupce požádal řádně a včas o odročení jednání z důvodu kolize s vazební trestní věcí.

Z uvedených důvodů stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti označil námitky stěžovatele za nedůvodné a uvedl, že vycházel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu, za jehož účelem byl se stěžovatelem veden pohovor, ve kterém měl prostor uvést veškeré relevantní důvody, jež jej vedly k opuštění vlasti a popsat potíže, které ve vlasti měl. Upozornil, že stěžovatel nedodal žádné listinné podklady ani neuvedl, jaké podklady nutné pro vydání rozhodnutí si měl správní orgán opatřit. Dále žalovaný ve stručnosti zopakoval své rozhodovací důvody, na kterých setrval. Rozsudek krajského soudu oproti námitce stěžovatele spatřuje žalovaný řádně a pečlivě odůvodněný. Žalovaný proto navrhl kasační stížnost pro nepřijatelnost odmítnout, případně pro její nedůvodnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud nespatřuje ve skutečnostech namítaných stěžovatelem v kasační stížnosti přesah vlastních zájmů stěžovatele, a to v mezích vytyčených výše citovaným usnesením prvního senátu zdejšího soudu.

Dle ustálené judikatury zdejšího soudu je poskytnutí azylu zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Zákon o azylu umožňuje udělení mezinárodní ochrany pouze ve výjimečných případech, kdy je žadatel ve své zemi původu pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, či má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Stěžovatel v žádosti o udělení mezinárodní ochrany uvedl, že ze země odjel v roce 1988 na základě mezinárodní dohody za prací s tím, že často míval jiný názor než vedení podniku, ve kterém pracoval, a využil proto možnosti vycestovat. Dále uvedl, že má v České republice manželku a dítě a ve Vietnamu by mohl být zavřený, neboť od roku 2005 je členem strany Viet Tan, která je ve Vietnamu zakázána. Uvedl, že v současné chvíli nemá platný cestovní pas a ve Vietnamu bude zařazen ve zvláštním seznamu. Má obavy, že by nemohl zajistit svoji rodinu, aby měli běžný život, měl by problémy se sháněním zaměstnání. Do protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany dále

doplnil, že jeho rozpory se zaměstnavatelem spočívaly v tom, že se zastával práv dělníků a zaměstnanců, a stal se tak pro vedení nepohodlným. Na přístup svého zaměstnavatele si však nikde nestěžoval. K otázce členství ve straně Viet Tan uvedl, že jejím oficiálním členem není, prozatím se podílel na činnosti strany pouze názorově, žádných akcí nebo protestů se neúčastnil, ani je nepomáhal realizovat, pouze sdílí názory strany, které propagoval pouze mezi známými v České republice. Ke svým rodinným vazbám poukázal na soužití s vietnamskou družkou od roku 1997, se kterou se jim narodil v roce 2009 syn, který má rovněž vietnamskou státní příslušnost. V rodném listě dítěte však zapsán není. Žalovaný v této souvislosti následně z databáze cizineckého informačního systému zjistil, že uváděná družka stěžovatele je vdaná.

Nejvyšší správní soud považuje za nutné na tomto místě nejprve alespoň rámcově připomenout, že se v případě stěžovatele jedná o jeho v pořadí již třetí žádost o udělení mezinárodní ochrany podanou poté, co řízení o jeho první žádosti ze dne 4. 2. 2002 bylo z důvodu svévolného opuštění přijímacího střediska a opakovaného nedostavení se k pohovoru zastaveno. Jeho druhá žádost ze dne 4. 7. 2005 byla zamítnuta, přičemž dané rozhodnutí bylo podrobeno soudnímu přezkumu a následně i Nejvyšší správní soud kasační stížnost stěžovatele svým usnesením ze dne 25. 9. 2006, č. j. 4 Azs 40/2006 - 81, pro nepřijatelnost odmítl. S odkazem na předchozí řízení zdejší soud připomíná, že stěžovatel opíral své důvody pro udělení mezinárodní ochrany v roce 2005 o narození dcery L. s českou přítelkyní; mezi své azylově relevantní důvody nezahrnoval ani rozpory s bývalým zaměstnavatelem ani členství ve straně Viet Tan, za důvody opuštění vlasti označoval pouze odchod za prací.

Stěžovatel ke svým obavám z pronásledování nemá žádné důkazy a své obavy ani blíže nekonkretizoval. Skutečnost, že s tamější situací není spokojen, ani jeho další osobní problémy (potíže s nalézáním zaměstnání) nepředstavují žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Jakkoli je totiž jejím smyslem poskytnout žadateli ochranu, nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu; azyl jako právní institut je společně s doplňkovou ochranou jednou z forem mezinárodní ochrany, avšak není univerzálním nástrojem pro poskytování ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené; srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46, či ze dne 6. 11. 2003, č. j. 6 Azs 12/2003 - 49).

Ekonomické důvody nejsou v souladu s konstantní judikaturou zdejšího soudu důvodem pro udělení jedné z forem mezinárodní ochrany (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 30. 10. 2003, č. j. 3 Azs 20/2003 - 43). Počáteční tvrzení stěžovatele o jeho aktivním členství ve straně Viet Tan bylo na základě dotazů na konkrétní projevy angažovanosti redukováno na pouhé sympatizování s myšlenkami této strany. V zemi původu tyto své postoje dosud nijak neprojevoval ani nešířil. Na základě shora uvedeného se tak nemůže jednat o okolnost svědčící pro reálnou hrozbu pronásledování v jeho vlasti a tedy relevantní azylový důvod.

pokračování

Stěžovatelem nově nastíněné důvody ohledně jeho pronásledování v zemi původu, jakož i jím zmiňovanou osobní situaci, lze v kontextu tvrzení uváděných v předchozích žádostech o udělení mezinárodní ochrany vnímat spíše jako snahu směřující k legalizaci pobytu na území České republiky. V tomto směru proto Nejvyšší správní soud odkazuje rovněž na svoji setrvalou judikaturu, v níž se touto otázkou opakovaně zabýval a konstatoval, že se v žádném případě nejedná o důvod pro udělení mezinárodní ochrany; srov. rozsudek ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, rozsudek ze dne 12. 10. 2006, č. j. 6 Azs 297/2005 - 53, či rozsudek ze dne 26. 9. 2006, č. j. 4 Azs 442/2005 - 43. V rozsudku ze dne 19. 10. 2006, č. j. 7 Azs 234/2005 - 48, pak Nejvyšší správní soud výslovně uvedl, že: *zákon o azylu sám určuje poměrně striktní pravidla, která musí žadatel o azyl, v případě, že chce získat azyl, splnit. To však není případ stěžovatele, který zcela zjevně zneužívá azylovou proceduru k legalizaci pobytu na území České republiky, což však nikdy nebylo účelem azylového řízení.*

Stěžovatel v kasační stížnosti dále poukázal na nemožnost svého vycestování z důvodu pevných rodinných vazeb. Nejvyšší správní soud, stejně jako žalovaný i krajský soud, nespatřuje ve stěžovatelem vylíčených osobních poměrech důvod pro udělení azylu či doplňkové ochrany. Jak tento soud uvedl v rozsudku ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 47/2004 - 60, snaha po legalizaci pobytu z důvodu společného soužití s manželem žijícím na území České republiky je sice důvodem pochopitelným, avšak nikoliv natolik závažným a naléhavým, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných mohl být vnímán jako výjimečný, tedy zvláštního zřetele hodný ve smyslu § 14 zákona o azylu. Ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu nevylučuje, že by zásah do rodinného a soukromého života cizince mohl představovat, a to ve velmi výjimečných případech, důvod pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu. Bylo by to možné např. v případech, kdy by si žadatel vytvořil na území České republiky takové rodinné či případně osobní vazby, že by nepřiměřeným zásahem do jeho rodinného či soukromého života byla již nutnost pouhého vycestování z území České republiky (srov. rozsudek ze dne 28. 11. 2008, č. j. 5 Azs 46/2008 - 71, a ze dne 17. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010 - 92). Každé vycestování cizince, a to zvláště v případě jeho předchozího dlouhodobého pobytu v České republice, může obecně představovat zásah do jeho rodinného a soukromého života. Nicméně zákon o azylu poskytuje ochranu až v případech nepřiměřeného zásahu. Stěžovatel ovšem neosvědčil, že by se v jeho případě o nepřiměřený zásah do jeho rodinného života vůbec jednalo. Nejenže stěžovatel neprokázal, že je otcem nezletilého dítěte, ale rovněž vyšlo najevo, že žena, kterou označil za svoji družku, je vdaná. Uvedené zjištění se poté v podané žalobě ani kasační stížnosti nepokusil nijak vysvětlit ani ozřejmit, a to zejména s přihlédnutím k jeho tvrzením uvedeným v předchozích žádostech o udělení mezinárodní ochrany.

K otázce možnosti udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu Nejvyšší správní soud uvádí, že tato specifická forma mezinárodní ochrany je vyhrazena pouze pro případy zvláštní. Není na něj právní nárok a rozhodnutí o něm je otázkou uvážení správního orgánu, míra volnosti této úvahy je limitována pouze zákazem libovůle. Nejvyšší správní soud však takové pochybení v úvaze správního orgánu ani v jeho procesním postupu neshledal. Smyslem institutu humanitárního azylu je možnost poskytnout azyl žadateli i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel

předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Ze správního spisu však neplyne, že by se o takovou situaci mělo v případě stěžovatele jednat.

Zdejší soud rovněž ověřil, že se žalovaný dostatečně zabýval otázkou udělení doplňkové ochrany dle ustanovení § 14a zákona o azylu, v dostatečném rozsahu zjistil skutkový stav věci a opatřil si důkazy. Obavy stěžovatele, že v případě návratu do vlasti bude nezaměstnaný, že bude pronásledovaný pro své (doposud neprojevené) politické přesvědčení, nelze považovat za hrozbu skutečného nebezpečí vážné újmy, jak je vymezena v § 14a zákona o azylu (srov. rozsudek zdejšího soud ze dne 7. 8. 2007, č. j. 5 Azs 15/2007 - 79).

Stěžovatel rovněž namítá porušení povinnosti spolehlivého zjištění skutkového stavu žalovaným, avšak v podstatě bez jakéhokoliv upřesnění jeho konkrétních pochybení. Konkrétněji pouze uvádí, že žalovaný neshromáždil poznatky o zemi původu stěžovatele z nezávislých zdrojů, např. od organizace Amnesty International. Takto obecně vymezené námítky již byly předmětem mnoha rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, námátkou lze uvést usnesení ze dne 29. 10. 2008, č. j. 1 Azs 67/2008 - 112 a rozsudky ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40, ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57, ze dne 16. 5. 2004, č. j. 1 Azs 45/2004 - 47, ze dne 28. 4. 2004, č. j. 1 Azs 22/2004 - 42, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41, nebo ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 - 59. Primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel o udělení mezinárodní ochrany, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích řízení o udělení mezinárodní ochrany vychází. Žadatele stíhá břemeno tvrzení, které je dále doplněno i důkazním břemenem, které je však již rozloženo mezi žadatele a správní orgán. Ten je taktéž povinen k důvodům uvedeným v žádosti o mezinárodní ochranu zajistit maximální možné množství důkazů. Dle konstantní judikatury zjišťuje správní orgán skutečný stav věci pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu řízení o mezinárodní ochraně uvedl (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 22/2003 - 41). Rozhodnutí žalovaného je podrobně odůvodněno a zabývá se všemi stěžovatelem tvrzenými skutečnostmi. Ze stěžovatelova podání nelze přitom žádným způsobem vyčíst, jaké odlišné a pro danou věc podstatné poznatky by měly plynout ze zprávy jím uváděné nevládní organizace.

Stěžovatel závěrem namítal procesní pochybení krajského soudu spočívající v tom, že soud projednal a následně věc rozhodl při ústním jednání dne 18. 12. 2012 bez přítomnosti zástupce stěžovatele, ačkoliv řádně a včas požádal o odročení jednání. Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu k této věci zjistil, že soud nařídil jednání ve věci na 18. 12. 2012 v 8.00 hod., přičemž toto oznámení bylo zástupci stěžovatele doručeno dne 23. 11. 2012. Přípisem ze dne 14. 12. 2012 požádal zástupce stěžovatele o odročení jednání z důvodu kolize s vazební trestní věcí. Tento přípis byl soudu doručen dne 18. 12. 2012, tj. v

pokračování

den konání ústního jednání v projednávané věci. Na uvedeném přípise je rovněž úředním záznam o tom, že obálka s žádostí o odročení jednání byla podatelnou otevřena v 11.20 hod. K nastíněné situaci je nutno konstatovat, že v žádném předpise není striktně stanoveno, jakým způsobem má účastník řízení případně jeho zástupce oznamovat soudu důvody pro odročení jednání, nicméně pokud při možnosti využití moderních komunikačních prostředků (telefon, email) zvolí cestu poštovní zásilky, pak nelze než dospět k závěru, že sám riskuje, že soud nebude o důvodech odročení jednání včas obeznámen. V daném případě je navíc zřejmé, že zástupce stěžovatele věděl o důvodech pro odročení jednání nejpozději dnem 14. 12. 2012, neučinil však žádné kroky k tomu, aby si ověřil, zda byla jeho žádost soudu řádně doručena a soud tak měl možnost se s jejím obsahem seznámit. Za daných okolností tak nelze v postupu krajského soudu spatřovat žádné procesní pochybení.

Nejvyšší správní soud tak dospěl k závěru, že v případě napadeného rozsudku nebylo shledáno žádné zásadní pochybení ze strany krajského soudu, který se svým postupem nikterak neodchyluje od shora uvedené judikatury. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádného důvodu pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a proto ji shledal ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. června 2013

Mgr. Daniela Zemanová
předsedkyně senátu